

XÂY DỰNG TIÊU CHÍ TÁC PHONG CÔNG NGHIỆP CHO HỌC SINH, SINH VIÊN TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ ĐIỆN BIÊN ĐÁP ỨNG YÊU CẦU CỦA THỊ TRƯỜNG LAO ĐỘNG TRONG BỐI CẢNH CUỘC CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP LẦN THỨ TƯ

Đặng Thanh Hào
Trường Cao đẳng Nghề Điện Biên

Tóm tắt: Xây dựng tiêu chí tác phong công nghiệp cho học sinh, sinh viên vừa là nội dung, là mục tiêu hướng đến, vừa là điều kiện để nâng cao chất lượng đào tạo của trường Cao đẳng Nghề Điện Biên, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao về chất lượng nguồn nhân lực trong bối cảnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế. Trong phạm vi nghiên cứu, bài viết đề xuất một số tiêu chí chung và tiêu chí cụ thể định hướng cho học sinh, sinh viên trong Nhà trường nhằm đáp ứng yêu cầu của thị trường lao động trong bối cảnh của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

Từ khóa: Tác phong, công nghiệp, học sinh, sinh viên, Trường Cao đẳng Nghề Điện Biên.

BUILDING INDUSTRIAL STYLE CRITERIA FOR STUDENTS OF DIEN BIEN VOCATIONAL COLLEGE TO MEET THE REQUIREMENTS OF THE LABOR MARKET IN THE CONTEXT OF THE FOURTH INDUSTRIAL REVOLUTION

Dang Thanh Hao
Dien Bien Vocational College

Abstract: Building industrial style criteria for students is both the content, the target, and the condition to improve the training quality of Dien Bien Vocational College, meeting the increasingly high requirements for human resource quality in the context of industrialization, modernization of the country and international integration. Within the scope of this study, the article proposes a number of general and specific criteria to guide students in the School to meet the requirements of the labor market in the context of the fourth industrial revolution.

Keywords: Style, industry, students, Dien Bien Vocational College.

Nhận bài: 05/06/2025

Phản biện: 05/07/2025

Duyệt đăng: 09/07/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hiện nay lực lượng lao động của Việt Nam chưa đáp ứng tốt nhu cầu sử dụng công nghệ, máy móc hiện đại; chưa thích nghi được với môi trường, phương pháp làm việc công nghiệp trong bối cảnh của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư. Thực trạng về tác phong công nghiệp (TPCN) ở con người Việt Nam nói chung, thế hệ trẻ Việt Nam nói riêng hiện nay còn nhiều bất cập như tác phong làm việc tùy tiện, không đạt hiệu quả kinh tế, ngại thay đổi... Vai trò của giáo dục trong việc định hướng tác phong công nghiệp cho thế hệ trẻ đã được khẳng định ở những nước công nghiệp phát triển. Với sứ mệnh đào tạo nên những con người lao động mới, đáp ứng được yêu cầu của nền kinh tế đất nước, trường Cao đẳng Nghề Điện Biên cần xác định rèn luyện cho học sinh, sinh viên tác phong làm việc nghiêm túc và hiệu quả. Để thực hiện được điều này, cần xây dựng tiêu chí tác phong công nghiệp để định hướng rèn luyện cho học sinh, sinh viên của Nhà trường.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Một số khái niệm cơ bản

Hội nghị Trung ương 7, khóa VII (1/1994), đã có bước đột phá mới trong nhận thức về công nghiệp hóa, đó là nhận thức về khái niệm công

nghiệp hóa, hiện đại hóa (CNH, HĐH): “Công nghiệp hóa, hiện đại hóa là quá trình chuyển đổi căn bản, toàn diện các hoạt động sản xuất, kinh doanh, dịch vụ và quản lý kinh tế, xã hội từ sử dụng lao động thủ công là chính sang sử dụng một cách phổ biến sức lao động với công nghệ, phương tiện và phương pháp tiên tiến, hiện đại, dựa trên sự phát triển công nghiệp và tiến bộ khoa - công nghệ nhằm tạo ra năng suất lao động xã hội cao”.

Tác phong công nghiệp được hiểu là toàn bộ cách thức, phong cách làm việc, sinh hoạt có tính ổn định của con người và tổ chức, ảnh hưởng trực tiếp tới chất lượng và hiệu quả hoạt động của họ. Tác phong công nghiệp là biểu hiện của thái độ và lối ứng xử của con người, gắn liền với phạm trù đạo đức. Tác phong công nghiệp được hiểu là phong cách làm việc và sinh hoạt phù hợp với thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, còn gọi là tác phong chuyên nghiệp.

Tiêu chí tác phong công nghiệp là các chuẩn mực về cách thức, phong cách làm việc và sinh hoạt được con người sáng tạo ra để đạt được tác phong chuyên nghiệp trong xã hội công nghiệp, thể hiện cách suy nghĩ, cách ứng xử của con người trong quan hệ với bản thân, với công việc, với

những người khác, với môi trường tự nhiên. Xây dựng tiêu chí tác phong công nghiệp cho học sinh, sinh viên là việc xác định các chuẩn mực của tác phong công nghiệp thông qua khung chương trình đào tạo, các hoạt động từ phía nhà trường nhằm hình thành các chuẩn mực tác phong công nghiệp cho học sinh, sinh viên đáp ứng yêu cầu của xã hội công nghiệp, được thể hiện trong mối quan hệ ứng xử với bản thân, công việc học tập và với môi trường xung quanh.

2.2. Thực trạng tác phong công nghiệp của người lao động hiện nay

Hiện nay, nước ta có nguồn nhân lực dồi dào với số người trong độ tuổi lao động tăng nhanh và chiếm tỉ lệ cao. Cơ cấu dân số vàng ở nước ta bắt đầu xuất hiện từ năm 2010 và kết thúc vào khoảng năm 2040. Tuy nhiên, các nghiên cứu gần đây cho thấy, mặc dù tỉ lệ dân số trong độ tuổi lao động cao, nhưng ở tất cả các lĩnh vực của nền kinh tế, chất lượng nguồn nhân lực còn thấp so với nhiều nước trong khu vực. Đa số người lao động không đáp ứng được yêu cầu công việc, làm ảnh hưởng đến năng lực cạnh tranh của nền kinh tế. Tình hình sức khỏe, tư duy công nghiệp, năng lực sáng tạo còn hạn chế, dễ bị kích động do hạn chế về trình độ nhận thức pháp luật và trình độ nhận thức chính trị...

Về ưu điểm nguồn nhân lực của nước ta hiện nay có khả năng thích nghi cao, nhanh nhẹn, tháo vát, có đầu óc thực tiễn, dám mạo hiểm, cần cù, tự lập. Bên cạnh đó, điểm yếu nhất là tư duy và tác phong nông nghiệp còn nặng nề, thiếu hoài bão, ước mơ, chỉ thiên về thỏa mãn những nhu cầu trước mắt. Đây là nguyên nhân dẫn đến kỉ luật lao động kém.

Theo nhiều nhà nghiên cứu trong và ngoài nước, nhìn chung người Việt Nam thiếu và yếu về tác phong công nghiệp. Biểu hiện rõ ở các thói quen và điểm yếu sau đây: Làm việc thiếu mục tiêu và kế hoạch rõ ràng, “nước đến chân mới nhảy”; Thường đi muộn, về sớm, có quan niệm “giờ cao su”; Thiếu tính kỷ luật, xem nhẹ hoặc tìm cách đối phó những quy định tại nơi làm việc; Thiếu trung thực và sự công khai, minh bạch trong thông tin, báo cáo; Làm việc theo cảm hứng, tùy tiện, thích nghỉ Lễ, nghỉ Tết kéo dài; Luôn nghĩ đến cái lợi cá nhân, trước mắt; Thường chọn làm việc nhỏ và dễ bỏ việc lớn và khó; Dễ xin nghỉ làm, nghỉ học vì nhiều lý do cá nhân như nhà có ma chay, cưới, hỏi, đám giỗ, mệt mỏi, giúp đỡ con cháu...; Tác phong làm việc đại khái, đối phó

cốt cho xong việc, thiếu tính kiên trì theo đuổi sự hoàn hảo; Thiếu ý thức, ý chí tự học để nâng cao trình độ, nhận thức cho chính mình; Tinh thần và kỹ năng làm việc nhóm kém, thiếu tính chủ động, sáng tạo và hợp tác trong công việc.

Các biểu hiện của tác phong công nghiệp được chỉ ra là: Chuyên nghiệp, hiệu quả, khách quan, dám nghĩ, dám làm, cập nhật, cầu thị, cầu tiến, trách nhiệm, có kế hoạch, linh hoạt/thích ứng, kỉ luật, phong cách gọn gàng, lịch sự, nhanh nhẹn... Để hình thành, phát triển các phẩm chất này, vai trò quan trọng thuộc về giáo dục, bởi nhân cách của con người được hình thành từ sớm thông qua giáo dục. Giáo dục nhà trường phải cung cấp kiến thức và tổ chức rèn luyện kĩ năng để giáo dục người học về những giá trị truyền thống và hiện đại, ý thức pháp luật, kỉ luật, hành vi ứng xử văn hóa và rèn luyện các kĩ năng mềm. Còn giáo dục gia đình và giáo dục xã hội nhằm kết nối, phối hợp để xây dựng môi trường thực hành cho những kết quả mà người học thu nhận được từ giáo dục trong nhà trường.

2.3. Đề xuất xây dựng tiêu chí tác phong công nghiệp cho học sinh, sinh viên trường Cao đẳng Nghề Điện Biên

Việt Nam là một nước đi lên xây dựng kinh tế từ nền kinh tế tiểu nông, tư tưởng, cách làm việc phổ biến của người lao động còn thiếu khoa học, cao su thời gian. Nhưng với nhận thức đúng đắn về tầm quan trọng của việc xây dựng nền kinh tế công nghiệp ngày càng hiện đại, Đảng và Nhà nước ta xác định nguồn nhân lực là một khâu đột phá để phát triển kinh tế. Vì vậy, các cấp, các ngành, luôn trăn trở với việc làm thế nào để xây dựng tác phong công nghiệp cho người lao động, trong đó nhấn mạnh đầu tiên đến việc xây dựng và rèn luyện tác phong công nghiệp cho nguồn nhân lực chất lượng cao. Để làm được điều đó, công việc này phải được tiến hành ngay từ môi trường giáo dục nhà trường, trong đó nhấn mạnh đến quá trình giáo dục ở các trường đại học, cao đẳng.

Chất lượng giáo dục của các trường đại học, cao đẳng hiện nay không chỉ được đo bằng trình độ chuyên môn, tay nghề mà còn được đánh giá thông qua tác phong công nghiệp của học sinh, sinh viên. Như vậy, tác phong công nghiệp của học sinh, sinh viên cũng giữ vai trò quan trọng trong việc làm nên chất lượng giáo dục của mỗi Nhà trường.

Trên cơ sở nhận thức được tầm quan trọng của việc hình thành tác phong công nghiệp cho học

sinh, sinh viên các trường đại học, cao đẳng và dựa vào kết quả tìm hiểu thực trạng tác phong công nghiệp của người lao động ở nước ta hiện

nay, bài viết đề xuất xây dựng một số tiêu chí tác phong công nghiệp cho học sinh, sinh viên trường Cao đẳng Nghề Điện Biên như sau:

Tiêu chí chung	Tiêu chí cụ thể
Tư duy	- Tư duy cởi mở, thông thoáng, sẵn sàng chấp nhận ý kiến đa chiều; - Có đầu óc thực tiễn; - Sẵn sàng tiếp thu cái mới, cải tiến cái đang có; - Dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám mạo hiểm.
Trách nhiệm	- Tự giác, chủ động; - Hoàn thành nhiệm vụ của cá nhân có chất lượng; - Bảo vệ ý kiến, hành vi của bản thân và người khác; - Thực hiện đúng kế hoạch/đúng yêu cầu.
Chuyên cần	- Cần cù, vượt khó hoàn thành nhiệm vụ; - Tổ chức công việc, tổ chức cuộc sống khoa học; - Phong cách gọn gàng, nhanh nhẹn.
Tiết kiệm	- Quý trọng thời gian; - Tiết kiệm vật liệu lao động. - Hiểu vị trí của bản thân, của người khác trong công việc; - Tôn trọng suy nghĩ, ý kiến của người khác; - Quan tâm, giúp đỡ, chia sẻ; - Cởi mở, thân thiện, lịch thiệp, thân thiện.
Hợp tác	- Hiểu vị trí của bản thân, của người khác trong công việc; - Tôn trọng suy nghĩ, ý kiến của người khác; - Quan tâm, giúp đỡ, chia sẻ; - Cởi mở, thân thiện, lịch thiệp, thân thiện.
Kỷ luật	- Thượng tôn pháp luật; - Tuân thủ, tôn trọng quy tắc, chuẩn mực xã hội; - Thực hiện nghiêm nội quy, quy chế.
Trung thực	- Xác định đúng chức trách, nhiệm vụ của bản thân; - Đánh giá khách quan; - Tự đánh giá công khai.

III. KẾT LUẬN

Xây dựng tiêu chí tác phong công nghiệp cho học sinh, sinh viên trường Cao đẳng Nghề Điện Biên không chỉ có ý nghĩa về mặt lý thuyết mà còn có ý nghĩa thực tiễn sâu sắc. Điều này không chỉ giúp học sinh, sinh viên xác định được mục tiêu học tập mà còn giúp xây dựng khung chương trình giảng dạy của Nhà trường phù hợp với xu hướng tích hợp, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao về chất

lượng nguồn nhân lực trong bối cảnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế. Việc xây dựng tiêu chí tác phong công nghiệp cần dựa vào nhiều cơ sở như văn kiện của Đảng và Nhà nước, các đặc điểm tâm lí lứa tuổi học sinh, sinh viên, khảo sát sơ bộ ý kiến người lao động, tham khảo kinh nghiệm quốc tế, cũng như yêu cầu của thị trường lao động trong bối cảnh của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Phạm Minh Hạc (2010), *Một số vấn đề giáo dục Việt Nam đầu thế kỉ XXI*, NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.
2. Nguyễn Văn Huyền (2008), *Bước đầu tìm hiểu những giá trị văn hóa truyền thống Việt Nam*, NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
3. Nguyễn Thị Huyền (2019), *Xây dựng tiêu chí giá trị văn hóa công nghiệp của sinh viên ngành Kinh tế*, Tạp chí Giáo dục số 445.
4. Đỗ Thị Thùy (2019), *Tầm quan trọng của việc xây dựng tác phong công nghiệp cho sinh viên trong thời kỳ cách mạng 4.0*, Bài nghiên cứu trao đổi Khoa Giáo dục chính trị - Thể chất trường Đại học Sao đỏ, Hải Dương.